

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

EU's håndtering av karbonlekkasje: status og utsikter

Jon Birger Skjærseth

NAEE, 23.11.20

Innhold

- Hva er karbonlekkasje?
- Hva gjøres og planlegges for å motvirke lekkasje og hvorfor?
- Noen utfordringer

Hva er karbonlekkasje?

- Utflagging av industri
  - Selskaper flytter produksjon til andre land med lavere utslippsforpliktelser og kostnader ved klimapolitikk
    - Størst risiko for konkurranseutsatt kraftkrevende industri
      - Kan ikke uten videre sende økte kostnader til forbrukerne
  - EUs hovedkriterier knyttet til kvotesystemet
    - Direkte og indirekte kostnader ved kvotesystemet vil øke produksjonskostnadene med minst 5%; **og**
    - Sektorens handelsintensitet med ikke-EU land (import og eksport) er over 10%
  - EU har utviklet flere tiltak mot lekkasje

Hva gjøres for å motvirke?

- Lister: over sektorer med høy risiko for karbonlekkasje
  - Tre lister publisert til nå
  - Politisk prosess
    - » Kommisjonen utarbeider listene i samarbeid med medlemslandene og Europaparlamentet basert på konsekvensutredninger og konsultasjon
- Gratiskvoter: industrisektorer med høy risiko for karbonlekkasje får flere gratiskvoter
  - Tildeling basert på produktbaserte standarder (52) for snittet av de 10% mest klimaeffektive installasjonene
    - Politisk prosess
      - » Medlemslandenes tildeling har blitt barbert av Kommisjonen

Hva gjøres for å motvirke?

- Luftfart får hovedsakelig gratis kvoter + noe gratis til kraftproduksjon i sentral- og Øst-Europa
- Kompensasjon: Statsstøtte for å kompensere økning i strømpriser som følge av kvotesystemet
  - CO2 kompensasjonsordningen
- Har karbonlekkasje vært et problem i EU?
  - Lite tyder på det
    - » Carbon leakage evidence project: Ingen indikasjon fra 2005-2012
    - » Kvoteprisen svært lav fra 2012-2018 (5-10 euro)

Hva planlegges framover?

- Forlengelse av nåværende tiltak for 2021-2030
  - Fortsette med lister: Færre sektorer
  - Fortsette med gratiskvoter: Fra 'høy' til 'høyest' risiko for karbonlekkasje.
  - Fortsette med statsstøtte for å kompensere økning i el-priser som følge av kvotesystemet
- Europeisk karbontoll
  - Kommisjonen lufter gammel fransk idé
  - Pålegges produkter fra produsenter med mindre ambisiøse klimakrav enn EU

Hva planlegges framover?

- Hvorfor karbontoll?
  - Strammere klimapolitikk og høyere kvotepriser krever mer effektive tiltak?
    - European Green Deal
      - Prinsipiell enighet om netto-null utslipp i 2050
      - Utslippskutt på 55% innen 2030 avgjøres i desember
      - Ny klima/energi ‘superpakke’ for 2030 planlagt neste sommer
  - Øke inntekter til gjenreisningsplan?
    - Generaldirektoratet for skatt/toll ansvarlig for forslaget
  - Stimulere klimavennlige produkter og strengere klimapolitikk i andre land?

Utfordringer

- Kommisjonen planlegger karbontoll i 2021 som del av 'superpakken' for 2030
  - » Store endringer i kvotesystemet, innsatsfordeling, energiskatt og LULUCF++ luftes
  - » Karbontoll kan bli del av pakkeløsning, eller feile fordi kompleksiteten blir for høy
- Ingen begeistring i EU – blandet mottakelse så langt
- Mulig konflikt med Verdens handelsorganisasjon (WTO)
- USA og Kina negative
- Hemme eksport fra utviklingsland

Oppsummering

- Karbonlekkasje er utflagging av industri pga streng klimapolitikk
- EU motvirker lekkasje med gratiskvoter og kompensasjon
  - Karbonlekkasje har ikke vært noe stort problem
- Videreføring av dagens tiltak er planlagt og karbontoll luftes
  - Karbontoll del av en 'superpakke' for 2030 som kan bety store endringer i EUs klimapolitikk
- Alternativ mulighet med USA tilbake: Internasjonale sektoravtaler for kraftkrevende industri?

